

Prima instanță: Judecătoria Hîncești
Judecător: Sîrbu Victoria
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N.Cernat
A.Minciuna
A.Gavriliță

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

05 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecător:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Ala Cobăneanu, Sveatoslav Moldovan,
Ion Vîlcov și Vera Macinskaia,

examinînd recursul declarat de avocatul Andrei Donica în interesele recurenților Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga și Macari Sergiu împotriva lui Grigore Ionel privind partajul proprietății comune în devălmășie,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, prin care apelul declarat de avocatul Andrei Donica în interesele Ninei Baranova (Macari-Ionel), Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu, a fost respins, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Hîncești din 20 septembrie 2012,

A C O N S T A T A T:

La 03 mai 2012, reclamantii Nina Baranova (Macari-Ionel), Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari au înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva lui Grigore Ionel privind partajul proprietății comune în devălmășie.

În motivarea acțiunii au indicat că, în baza hotărîrii Judecătoriei Hîncești din 21 iulie 2011 au devenit coproprietarii apartamentului nr. 47 din strada 31 august, nr. 8, or. Hîncești. În baza hotărîrii sus indicate, fiecărui reclamant i s-a atribuit cîte 1/5 cotă parte ideală din acest imobil. Pîrîtul Ionel Grigore din anul 2005 nu mai face parte din familia lor și folosirea în continuare a imobilului dat este imposibilă.

Au mai specificat reclamanții că, pîrîtul a refuzat propunerea lor privind atribuirea întregul bun în schimbul unei sulte în favoarea unuia sau altui coproprietar.

Solicită reclamanții Nina Baranova, Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari vinderea apartamentului nr. 47 din str. 31 august nr. 8, or Hîncești la licitație și distribuirea prețului fiecărui coproprietar, proporțional cotei părți a fiecăruia.

Prin hotărîrea Judecătorei Hîncești din 20 septembrie 2012, acțiunea înaintată de Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga și Macari Sergiu împotriva lui Grigore Ionel privind partajul proprietății comune în devălmășie, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, apelul declarat de avocatul Andrei Donica în interesele Ninei Baranova (Macari-Ionel), Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu, a fost respins, fiind menținută hotărîrea Judecătorei Hîncești din 20 septembrie 2012 pronunțată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga și Macari Sergiu împotriva lui Grigore Ionel privind partajul proprietății comune în devălmășie.

Invocînd ilegalitatea acestei decizii, la 08 iulie 2013, Andrei Donica în interesele recurenților Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu, au contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, a indicat că, atît hotărîrea primei instanțe, cît și decizia instanței de apel, au fost adoptate cu aplicarea eronată a normelor de drept material și au fost încălcate normele de drept procedural.

Totodată, a mai invocat recurenții că, instanța de judecată nu a constatat și elucidat toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea corectă a problemei ce ține de partajul proprietății comune devălmășe.

Instanța de recurs reiterează prevederile art. 434 CPC, care statuiază expres că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din actele pricinii se constată cu certitudine că, decizia recurată a fost expediată în adresa părților la 23 mai 2013, iar recursul a fost declarat la 08 iulie 2013.

Astfel, prin prisma art. 434 CPC, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Andrei Donica în interesele recurenților Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) C.P.C., instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 03 mai 2012, reclamantii Nina Baranova (Macari-Ionel), Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari au înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva lui Grigore Ionel, prin care a solicitat vinderea apartamentului nr. 47 din str. 31 august nr. 8, or Hîncești la licitație și distribuirea prețului fiecărui coproprietar, proporțional cotei părți a fiecăruia.

S-a mai constatat că, prin hotărîrea Judecătorei Hîncești din 21 iulie 2011, Ninei Baranova (Macari-Ionel), Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari și lui Grigore Ionel li s-a atribuit câte 1/5 cotă parte ideală din apartamentului nr. 47 din str. 31 august nr. 8, or Hîncești.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele anexate la dosar consideră oportun de a reitera prevederile art. 315 C.C., care statuiază expres că, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu. Dreptul de folosință include și libertatea persoanei de a nu folosi bunul.

Potrivit art. 316 C.C., proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Iar potrivit art. 346 alin. (1) C.C., fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bunul comun.

Astfel, instanța de recurs menționează că, conform art. 361 alin. (1) C.C., împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar. Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin: a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sume, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor; b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

Avînd la bază normele de drept material citate mai sus, instanța de recurs menționează că, în cadrul proprietății comune bunul aparține la mai mulți titulari, fără ca bunul însuși să fie fracționat în materialitatea sa, în schimb dreptul de proprietate este divizat în cote – părți. Fiecare coproprietar în cazul proprietății comune pe cote-părți își cunoaște mărimea cotei - părți. Asupra cotei – părți coproprietarul are un drept exclusiv, ceea ce înseamnă că dreptul de a dispune cu această cotă parte îi aparține în exclusivitate coproprietarului.

Astfel, în sensul soluționării corecte a litigiului dat, de menționat că, la partajarea apartamentului care face obiectul acestui litigiu, este necesar de a ține cont de faptul ca drepturile tuturor coproprietarilor să fie respectate.

În această ordine de idei de menționat că, din motivul că nu se cunoaște locul unde se află Grigore Ionel, proprietar a 1/5 cotă-parte din apartamentul în litigiu și nu se folosește cu bună credință de dreptul său, ceilalți coproprietari Nina Baranova (Macari-Ionel), Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari nu pot dispune de dreptul de proprietate în proporția corespunzătoare.

Astfel, instanța de recurs constată o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, din care motive decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în instanța de apel.

Colegiul menționează că, decizia instanței de apel poartă un caracter prematur, deoarece nu au fost soluționate aspectele ce țin de soluționarea corectă a litigiului, fapt care atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu art. 239 C.P.C., hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Iar în conformitate cu art. 241 alin. (5) C.P.C., în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 373 C.P.C., care statuiază expres că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vine și reglementările Curții Europene, astfel, instanța de recurs reiterează că, obligația de motivare a hotărârilor judecătorești se regăsește în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului și își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile și argumentele sale (CEDO, hotărârea Werner c. Austria din 24.11.1997), combinat cu dreptul părților și că aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv (CEDO, hotărârea Van de Hurk c. Olanda din 19.04.1994), iar obligația de motivare a hotărârilor este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior, ca piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

În concluzie, instanța de recurs menționează că, la rejudecare instanța de apel urmează să verifice dacă nu se încalcă dreptul de proprietate a Ninei Baranova (Macari-Ionel), Natalia Macari, Olga Macari, Sergiu Macari.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel, restituind pricina pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de avocatul Andrei Donica în interesele recurenților Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga, Macari Sergiu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Baranova (Macari-Ionel) Nina, Macari Natalia, Macari Olga și Macari Sergiu împotriva lui Grigore Ionel privind partajul proprietății comune în devălmășie, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Sveatoslav Moldovan

Ion Vîlcov

Vera Macinskaia